

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости божијој и вољи народа,

КЕЊАВ СРПСКИ.

ПРОГЛАШАВАМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ, ДА ЈЕ НАРОДНА
СКУПШТИНА РЕШИЛА, И ДА СМО МИ ПОТВЕРДИЛИ И ПОТВЕРЂУЈЕМО:

ЗАКОН

о српским народним новцима.

Члан I.

Србија усваја, за своје народне новце, метарски десетан систем, онако, као што је овај систем усвојен новчаном конвенцијом, која је закључена у Паризу 23 (11) Децембра 1865 између Француске, Белгије, Италије и Швајцарске.

Члан II.

Начелну јединицу или бројну основу српских народних новаца сачињава динар.

Динар садржи у себи 0.835 чиста сребра; а тежак је 5 грама.

Он се дели на сто делова, који се називају нове или *динарске паре*, за разлику од *старих* пара, које су вредиле досад у „чаршијском“ и „пореском“ течају.

Члан III.

Српски народни новци јесу:

1. Златни или Миланови златници.

у вредности $\left\{ \begin{array}{l} \text{од 20 динара} \\ \text{од 10 } \end{array} \right.$ "

2. Сребрни или сребрници.

у вредности $\left\{ \begin{array}{l} \text{од 5 динара} \\ \text{од 2 } \\ \text{од 1 } \\ \text{од 0.50 динара или 50 дин. пара.} \end{array} \right.$ "

3. Бакарни.

у вредности $\left\{ \begin{array}{l} \text{од 10 динарских пара} \\ \text{од 5 } \\ \text{од 2 динарске паре} \\ \text{од 1 } \end{array} \right.$ "

Члан IV.

Миланов златник садржи у себи 0.900 чиста злата.

Миланов златник од 20 динара тежак је 6.45161 грама, а има у пречнику 21 милиметар.

Миланов златник од 10 динара тежак је 3.22580 грама, а има у пречнику 19 милиметара.

Од ове мере у садржини и тежини може се у ковању Миланових златника нешто и одступити и

то у садржини највише до 0.001, а у тежини највише до 0.002, било на више било на ниже.

Члан V.

Сребрници садрже у себи:

Они од 5 динара = 0.900 чиста сребра, а они од 2, од 1 и од 0.50 динара = 0.833 чистог сребра.

Од ове мере у садржини може се и одступити у ковању сребрника од 5 динара 0.002, а од 2, од 1 и од 0.50 динара 0.003.

Тежина сребрника ова је:

Оних од 5 динара = 25 грама

" " 2 " = 10 "

" " 1 динар = 5 "

" 0.50 или

50 динар. пар. 2.50

Од ове мере у тежини може се одступити:

У ковању сребрника од 5 динара до 0.003

" " " " 2 динара |
" " " " 1 динар | до 0.003

" " " " 0.50 динара
или 50 дин. пара до 0.007.

Сребрници имају у пречнику:

Они од 5 динара 37 милиметара

" " 2 динара 27 "

" " 1 динар 23 "

" " 0.50 динара или

50 динарских пара 18 милиметара.

Члан VI.

Бакарни новци састоје се из 0.95 бакра, 0.02 коситера и 0.03 цинка.

Од ове мере у смеси може се одступити у ковању бакарних новаца и то у мери бакра највише до 1 на 100 а у мери коситера и цинка највише до 0.5 на 100.

Тежина ових новаца ова је:

Оних од 10 динарских пара 10 грама

" " 5 " " 5 "

" " 2 динарске паре 2 "

" " 1 " " 1 грам.

Од ове мере у тежини може се одступити:

У ковању новаца од 10 пара динарских до 0.100

" " " " 5 " " " 0.050

" " " " 2 паре динарске " 0.030

" " " " 1 " " " 0.015

Ови новци имају у пречнику:

Новци од 10 пара = 30 милиметара

" " 5 " = 25 "

" " 2 паре = 20 "

" " 1 " = 15 "

Члан VII.

Облик српских новаца овакав је:

На једној страни (аверсу): на средини лик владаоца, и у наоколо натпис његовог имена и презимена и његовог достојанства.

На другој страни (реверсу): на средини вредност означена арапским бројем и називом новца (динар или пара) и број године. Назив новца исписан је испод арапског броја, који вредност означава, а број година испод назива. Око свега овога савија се венац од лаврова и растова лишћа; а у вршку венца стоји круна.

Лик на једној и натпис са венцем на другој страни треба да одговарају једно другоме.

Златни новци у опште и сребрни од 5 динара имаће на површини крајка испунчен натпис: „Бог чува Србију“, а ситни сребрници имаће чарк.

Члан VIII.

Право, да кује српске новце, припада искључно држави.

Члан IX.

Законодавна власт одређује, на предлог министра финансије, колико ће се кад које врсте српских новца по овоме закону сковати и у течај ставити.

За сад се Књажевска влада овлашћује, да, поред оних 6 милиона динара, који су по закону од 30 Новембра 1873 (Зборник XXVI. стр. 1) у сребру и оних 734.737 динара, који су по највишим решењима од 15 Марта 1868 и 24 Јануара 1869 године у бакру сковани и у течај стављени, — скује и у течај стави још:

250.000	Миланових златника по 20 дин.	= 5,000.000
500.000	" " " 10 " "	= 5,000.000
Укупно = 10,000.000 динара.		

200.000	сребрника по 5 дин.	= 1,000.000 динара
750.000	" " 2 " "	= 1,500.000 "
800.000	" " 1 дин.	= 800.000 "
600.000	" " 0.50 д.	= 300.000 "
Укупно = 3,600.000 динара		

9,000.000	бакарних новца по 10 дин. пар.	900.000
6,000.000	" " " 5 " "	300.000
Укупно = 1,200.000 д.		

Свега

Миланових златника	10,000.000 дин.	14,800.000 динара.
сребрника	3,600.000 "	
бакарних	1,200.000 "	

Члан X.

За ковање српских новца влада може закључити уговоре са предузимачима или ковницама, под условом, да новци буду сковани у облику и по систему, који су овим законом одређени, и да им састав, тежина и пречник потпуно одговарају одредбама међународне новчане конвенције од 23 (11) Децембра 1865 г. и прописима овог закона.

Трошак око послова, који буду претходили ковању, око пребројавања, паковања и преноса скованих новца до Београда, не могу прећи цену од 2 на 100 оне вредности, коју ти новци претстављају.

Члан XI.

Сви издатци око српских народних новца урачунаће се привремено у издавање оне рачунске године, у којој буду учињени.

Члан XII.

Српски новци, који буду сковани по овом закону, уписаће се у примање оне рачунске године, у којој их државна благајна примила буде.

Од овога примања одбиће се и у ванредни расход урачунати они издатци, који су у чл. XI. овог закона означени; а што преко тога претекне, рачунаће се као ванредни приход.

Члан XIII.

Министар финансије дужан је поднети Народној Скупштини тачан рачун о новцима, који по овом закону сковани буду.

У овом рачуну изложиће се појединце сви трошкови, који се око тих новца учине, као и приход, који се од њих имао буде.

Члан XIV.

Пошто се српски златни новци искују и течају предаду, сребрних новца од 5 динара појединци не ће морати примати у једној исплати више од 500 динара, ни оних од 2, од 1 динар и од пола динара укупно више од 50 динара.

Члан XV.

Бакарних новца ни појединци ни државне благајне не морају примати у једној исплати више од 1 динар.

Члан XVI.

Златне и сребрне новце других држава, који су сковани по овом истом систему, по ком ће се и наши новци ковати, а одржавају се у течају, примаће наше државне благајне, само ако и у колико благајне оних држава, које су те новце ковале, буду примале наше златне и сребрне новце. Ово ће се нарочитим уговором уредити, а докле то не буде, одредиће се указом Књажевим, а на предлог министра финансије и по саслушању министарског савета, које ће од ових новца и по којој вредности наше државне благајне примати.

Члан XVII.

За остале стране златне и сребрне новце, који нису сковани по одредбама међународне новчане конвенције од 23 (11) Децембра 1865, а код нас се у течају затеку, одређиваће се од времена на време Књажевим указом, а на предлог министра финансије, и по саслушању министарског савета, како ће их и у колико наше државне благајне примати.

По од сребрних новца ове врсте оне од 2 динара и испод ове вредности, неће никако примати државне благајне; а ако су их по ранијим пропи-

сима примиле, па се још у њима налазе, продаће их јавном такменом (лицитацијом), по наређењу министра финансије.

Што се продајом оваквих новаца добије, урачунаваће се у ванредан приход, а што се побијањем њихове вредности изгуби, уписаће се у ванредни расход оне рачунске године, у којој се њихова продаја извршила буде.

Члан XVIII.

Стране бакарне новце не ће државне благајне никако примати.

Члан XIX.

Сваки грађанин српски дужан је, да прима стране новце онако, како их државне благајне примале буду.

А свакоме остаје на вољи, да, по слободној погодби, прима ове новце и по већу цену, него што их државне благајне примају; као и да прима, и по којој вредности хоће, и оне стране новце, које државне благајне никако не примају.

Члан XX.

Државни рачуни не ће се више водити по старом новчаном систему (у „пореским“ и „чаршијским“ грошевима и парама), него само по систему, који је за српске новце овим законом усвојен, и то у динарима и динареким парама.



Тако исто и сви приватни заводи, трговци, занатлије и привредници дужни су водити своје рачунске књиге по новчаном систему, који је овим законом усвојен.

Члан XXI.

Старе „пореске“ и „чаршијске“ вредности претвараће се у нову динарску вредност овако:

1 стари порески грош = 42. динарске паре.
1 стари чарш. грош = 19. „ „

Члан XXII.

Новци, у којима се тежина у след обртања смањи, повући ће се из течаја, па ће се претопити и новим заменити.

Трошкови око овога ставиће се у предрачун државних расхода за ону рачунску годину, у којој се буде хтело старе новце из обрта повући, па их претопити и новим заменити.

Штета, која се буде имала у след смањења вредности старим новцима, ставиће се у издавање оне рачунске године, у којој се ти новци буду претопили и новим заменили.

Новци, који се буду добили претопљењем старих новаца, ставиће се у ванредно примање оне рачунске године, у којој буду сковани и течају предани.

Члан XXIII.

Овај закон важи од дана, кад га Књаз потпише.

Овим законом замењује се „Закон о ковању сребрне српске монете“ од 30 Новембра 1873 године (Зборник XXVI. стр. 1).

А пошто се по овом закону одреди течај страним новцима, онда ће престати важити и све раније тарифе, које су „порески“ или „чаршијски“ течај страним новцима до сад одређивале.

Препоручујемо Нашем министру финансије, да овај закон објављује и о извршењу се његовом стара, властима пак заповедамо, да по њему поступају, а свима и свакоме, да му се покоравају.

10. Децембра 1878.

у Нишу.

(М. П.)

*Видно и ставно државни печат,
чувар државног печата,*

министар правде,

Д. Матић с. р.

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

*Председник министарског савета,
министар иностраних дела,
Јов. Ристић с. р.*

*Министар унутрашњих дела,
Рад. Милојевић с. р.*

*Министар правде,
Д. Матић с. р.*

*Министар грађевина,
Р. Алимпић с. р.*

*Заступник министра просвете и
кресних дела*

*Министар правде,
Д. Матић с. р.*

*Министар финансије,
В. Јовановић с. р.*

*Министар војни, почасни
ађутант Његовог Височанства Кнеза,
генерал-штабни потпуковник,
Јов. Мишиковић с. р.*

МИЛАН М. ОБРЕНОВИЋ IV.

по милости божијој и вољи народа,

КНЕАЗ СРПСКИ.

На предлог Нашег војног министра наређујемо:

„Да се од сада и официрима на указна звања издају декрети, за које ће се наплаћивати такса по закону о таксама од 31 Марта 1865. године.

„На не указна звања командирска, како у стајаћој тако и у народној војсци, издавање се уверења бесплатно“.

Наш војни министар нека изврши овај указ.

Ф.М. 11.532.

12. Децембра 1878.

у Београду.

М. М. ОБРЕНОВИЋ с. р.

*Министар војни,
почасни ађут. Њег. Височанства,
потпуковник,*

Јов. Мишиковић с. р.